

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางเพศ การกล้าแสดงออกและปฏิกิริยาทางอารมณ์
ต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียด



นางสาวนันทกา จุลยพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2546
ISBN 974-17-3511-1
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS AMONG SEX ROLE, ASSERTIVENESS, AND EMOTIONAL
REACTION TO POTENTIAL STRESS

Miss Nuntaka Junlayanun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Social Psychology

Faculty of Psychology

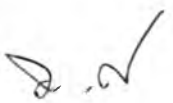
Chulalongkorn University

Academic Year 2003


ISBN 974-17-3511-1

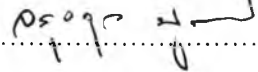
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางเพศ การกล้าแสดงออกและปฏิกิริยาทาง
อารมณ์ต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียด
โดย นางสาว นันทกา จุลยพันธ์
สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงศ์


คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต


.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณิณ)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงศ์)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัคนางค์ มณีศรี)

นันทกา จุลยพันธ์: ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางเพศ การกล้าแสดงออก และ
 ปฏิกริยาทางอารมณ์ต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียด (RELATIONSHIPS AMONG
 SEX ROLE, ASSERTIVENESS, AND EMOTIONAL REACTION TO POTENTIAL
 STRESS) อ.ที่ปรึกษา: อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงค์, 128 หน้า. ISBN 974-17-3511-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาททางเพศ การกล้าแสดงออก และปฏิกริยาทาง
 อารมณ์ต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือนิสิตจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย จำนวน 215 คน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรวัดบทบาททางเพศ มาตรวัดการ
 กล้าแสดงออกและมาตรวัดความรู้สึกลงทางบวกและทางลบ

ผลการวิจัย พบว่า

1. บุคคลที่มีบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นชาย และบุคคลที่มีบทบาททางเพศ
 แบบลักษณะความเป็นหญิง มีการกล้าแสดงออกสูงกว่าบุคคลที่มีบทบาททางเพศแบบไม่ชัดเจน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. บุคคลที่มีบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี มีการกล้าแสดงออกสูงกว่าบุคคลที่มีบทบาท
 ทางเพศแบบไม่ชัดเจน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. บุคคลที่มีบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นชาย มีปฏิกริยาทางอารมณ์ทางด้าน
 บวกต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียดมากกว่าบุคคลที่มีบทบาททางเพศแบบไม่ชัดเจน อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. บุคคลที่มีบทบาททางเพศแบบแอนโดรจีนี มีปฏิกริยาทางอารมณ์ทางด้านบวกต่อ
 ภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียดมากกว่าบุคคลที่มีบทบาททางเพศแบบไม่ชัดเจน อย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
5. การกล้าแสดงออกของบุคคลมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01 กับปฏิกริยาทางอารมณ์ต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียด

สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม
 ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิสิต... นันทกา จุลยพันธ์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา... จรุงกุล บุรพวงค์

4378112038: MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: SEX ROLE/ ASSERTIVENESS/ EMOTIONAL

NUNTAKA JUNLAYANUN: RELATIONSHIPS AMONG SEX ROLE,
ASSERTIVENESS, AND EMOTIONAL REACTION TO POTENTIAL
STRESS. THESIS ADVISOR: JARUNGKUL BURAPAVONG, 128 pp.
ISBN 974-17-3511-1


The purpose of this research was to study sex role, assertiveness and emotional reaction to potential stress. Three instruments: A sex role inventory, an assertiveness measure and an emotional reaction measure were administered to 215 Chulalongkorn University students.

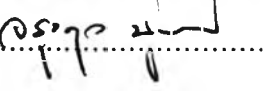
The results are as follows:

1. Participants classified as masculine and feminine are significantly more assertive ($p < .05$) than those who are undifferentiated.
2. Participants classified as androgyny are significantly more assertive ($p < .001$) than those who are undifferentiated.
3. Participants classified as masculine have significantly more positive emotional reaction to potential stress ($p < .01$) than those who are undifferentiated.
4. Participants classified as androgyny have significantly more positive emotional reaction to potential stress ($p < .001$) than those who are undifferentiated.
5. There is a significant positive correlation ($p < .01$) between assertiveness and emotional reaction to potential stress.

Field of study Social Psychology

Academic year 2003

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำต่าง ๆ ช่วยชี้ให้เห็นข้อผิดพลาดในการทำ วิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ ที่ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัตนางค์ มณีศรี ที่กรุณา ชี้แนะให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงในโอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณผู้ร่วมการวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเพื่อได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน การวิจัยนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ชาวจิตวิทยาทุกท่าน ขอขอบคุณคุณบุญเสริม เลิศภูวิวัฒน์ที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจกับผู้วิจัยเสมอ

ขอกราบขอบพระคุณคุณนันทนา ศรีศิลป์นันท์ มารดาของผู้วิจัยที่ได้ให้ความรัก ความ ช่วยเหลือทั้งกำลังกาย และกำลังใจกับผู้วิจัยมาโดยตลอด

นันทกา จุลยนันท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ.....	3
แนวคิดเกี่ยวกับการกล้าแสดงออก.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับอารมณ์.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	23
ขอบเขตของการวิจัย.....	23
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	24
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	25
สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย.....	26
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	28
2. วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
กลุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
มาตรวัดบทบาททางเพศ.....	30
มาตรวัดการกล้าแสดงออก.....	37
มาตรวัดความรู้สึกทางบวกและทางลบ.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการทดลอง.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4. การอภิปรายผลการวิจัย.....	59
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	64
รายการอ้างอิง.....	68
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข.....	75
ภาคผนวก ค.....	80
ภาคผนวก ง.....	87
ภาคผนวก จ.....	99
ภาคผนวก ฉ.....	107
ภาคผนวก ช.....	119
ภาคผนวก ซ.....	125
ภาคผนวก ฌ.....	126
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงการแบ่งบทบาททางเพศออกเป็น 4 ลักษณะ.....	6
2. แสดงโครงสร้างของทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎีในพัฒนาการการเกิดเอกลักษณ์ทางเพศ..	12
3. แสดงการจำแนกลักษณะของการไม่กล้าแสดงออก การกล้าแสดงออก และความก้าวร้าว.....	18
4. แสดงอารมณ์ และจุดประสงค์ของการแสดงอารมณ์.....	20
5. แสดงรายละเอียดข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	29
6. แสดงลักษณะที่ชายและหญิงรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายและ ลักษณะที่ชายและหญิงรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิง.....	33
7. แสดงค่าเฉลี่ย และค่าที (t-test) ของมาตรวัดบทบาททางเพศ จำแนกวัดความเป็นชาย ความเป็นหญิง และความเป็นกลาง.....	34
8. แสดงผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรวัดบทบาททางเพศ.....	36
9. แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ข้อกระทงในมาตรวัดการกล้าแสดงออก.....	39
10. จำนวนข้อกระทงที่ผ่านการคัดเลือกในแต่ละขั้นตอน จำแนกเป็นรายด้าน.....	40
11. แสดงผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับผลรวม ของข้ออื่น ๆ ทั้งหมดของมาตร.....	42
12. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อกระทงที่ผ่านการคัดเลือกในมาตรวัดความรู้สึกทางบวก โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับข้ออื่น ๆ.....	43
13. แสดงผลการวิเคราะห์ข้อกระทงที่ผ่านการคัดเลือกในมาตรวัดความรู้สึกทางลบ โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับข้ออื่น ๆ ในมาตร และการวิเคราะห์ค่าที.....	44
14. แสดงขั้นตอนต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการทดลอง.....	49
15. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการกล้าแสดงออกและปฏิกิริยาทาง อารมณ์ทางด้านบวกต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียดจำแนกตามบทบาท ทางเพศ.....	54
16. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการกล้าแสดงออกของนิสิต ที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17. แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของการกล้าแสดงออกของนิสิตที่มี บทบาททางเพศแตกต่างกัน.....	56
18. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของปฏิกริยาทางอารมณ์ ทางด้านบวกต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียดของนิสิตที่มีบทบาท ทางเพศแตกต่างกัน.....	57
19. แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของปฏิกริยาทางอารมณ์ทางด้านบวก ต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียดของนิสิตที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน 4 แบบด้วยวิธีการของเซฟเฟ.....	58
20. แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการกล้าแสดงออกและ ปฏิกริยาทางอารมณ์ทางด้านบวกต่อภาวะที่อาจก่อให้เกิดความเครียด ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน.....	58